

Plan for arbeidet med barns psykososiale barnehagemiljø

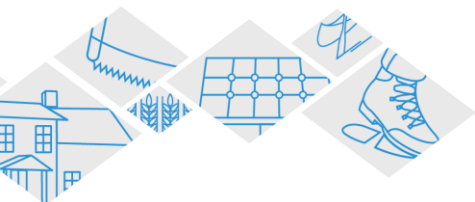

Forord

Barn i barnehagen har krav på et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Barnets trivsel er barnehagens ansatte sitt ansvar og i våre barnehager har vi null toleranse for krenkelser, både for barn og voksne. Vi forstår mobbing og krenkelser som sosiale prosesser på avveie, og jobber aktivt med å forebygge dette gjennom å legge til rette for et miljø der barn blir sett, inkludert og opplever å høre til.

Barnehagen skal bidra til barnets trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette (RP. 2017, s.11).

1. Innhold

Plan for arbeidet med barns psykososiale barnehagemiljø.....	0
Aurskog-Høland kommune.....	0
1. Innhold.....	1
2. Lover, hjemler og regelverk barnehagen er forpliktet å jobbe ut ifra	2
Barnekonvensjonen.....	2
Barnehageloven	3
3. Vår visjon og verdier	5
4. Våre holdninger og praksis.....	5
Vår praksis i møte med barn og foreldre:.....	7
Inkluderende barnehagemiljø	8
Forebygging av krenkelser	8
Den viktige leken.....	9
Foreldresamarbeid og foreldrenes ansvar	9
5. Rutiner for håndtering av krenkelser. Barn-barn, ansatt-barn.....	13
6. Tiltaksplan for barnehagemiljøsak.....	14

2. Lover, hjemler og regelverk barnehagen er forpliktet å jobbe ut ifra

Hva er mobbing?

Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet (Lund, 2015).

Barnekonvensjonen

Alle som jobber med barn, skal kjenne til barns rettigheter. Artikkel 42 i barnekonvensjonen sier at vi har plikt til å gjøre konvensjonen kjent blant voksne og barn. Barnekonvensjonen bygger på et barnerettighetsperspektiv og gir barn grunnleggende menneskerettigheter.

Aktuelle artikler:

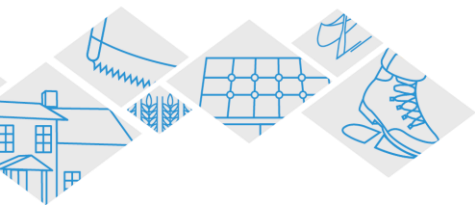
Art. 3, barns beste.

Art. 19, barns rett til beskyttelse mot alle former for vold, som også omfatter mobbing og krenkelser fra voksne og barn i barnehagen

Art. 12, barns rett til medvirkning

Art. 2, barn skal ikke diskrimineres

Art. 6, barns rett til liv og utvikling

Barnehageloven

§1 Formål

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehageloven kapittel VIII

Psykososialt barnehagemiljø

§41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle som arbeider i barnehagen, skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

§42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen selv har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering.

Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i en sak. I planen skal det stå

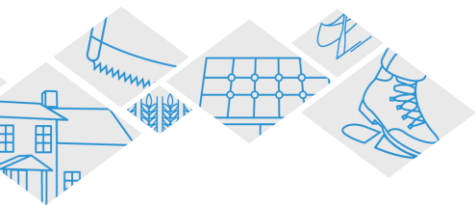
- a) Hvilke problemer tiltakene skal løse
- b) Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- c) Når tiltakene skal gjennomføres
- d) Hvem som skal gjennomføre tiltakene
- e) Når tiltakene skal evalueres

§43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeier.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeier direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

3. Vår visjon og verdier

Visjon Aurskog - Høland kommune

Muligheter, miljø og mangfold

Verdier i Aurskog -Høland kommune

Åpenhet

I møte med oss opplever du tilstedeværelse og dialog. Alle blir møtt med respekt og anerkjennelse, og vi informerer, involverer, lytter og svarer.

Tillit

I Aurskog-Høland møter du imøtekommende og profesjonelle ansatte, som tar samfunnsoppdraget på alvor. Vi kommuniserer ærlig og oppriktig, følger opp og gjennomfører.

Samhandling

Vi er til stede for hverandre- «fra vugge til grav». Gjennom felles tanke- og handlekraft fornyer vi oss og utvikler tjenester som bidrar til selvhjulpenhet, verdighet og livskvalitet gjennom aktiv deltakelse. Sammen skaper vi varige verdier.

4. Våre holdninger og praksis

Hvordan forstår vi krenkende atferd og mobbing

Mobbing forstår vi som krenking av enkeltindividet, og at barnet blir fratatt retten av å føle seg inkludert, respektert og trygg. Med krenking mener vi handlinger og ord som barn føler og opplever som negative eller sårende. Vi tenker at det er viktig å skille mellom mobbing og den type samværmønstre som normalt sett forekommer i barnehagen. Barnehagen er en viktig arena hvor barn skal tilegne seg ferdigheter som kan være med på å gi de erfaringer til å møte motstand og håndtere utfordringer videre i livet.

Noen trekk fra ulike definisjoner om mobbing:

- Negative fysiske eller psykiske handlinger begått av en eller flere mot en annen
- Det er ubalanse i maktforholdet slik at det er vanskelig å forsvare seg
- Handlingene må ha en viss hyppighet og foregå over tid
- Handlingene er planlagte eller ondsinnede

(«Barns trivsel- voksnes ansvar» (2012), UDIR)

Eksempler på fornærmelser som kan oppleves som svært krenkende og sårbare:

- Avvisninger
- Ignorering
- Trusler om å avslutte vennskap
- Løgner
- Baksnakking

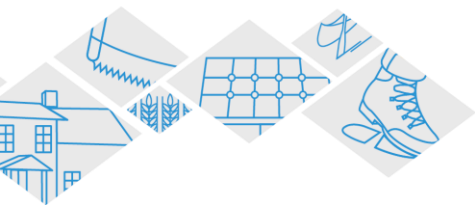
Ansattes rolle:

Alle barn skal kunne erfare at de er betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne (RP, s. 22, 2017). Dette betyr at vi aktivt skal forebygge, stoppe og følge opp mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre. Vi vet at kvaliteten i samspillet mellom voksen og barn har stor betydning for hvordan barn opplever seg selv. Derfor er det viktig at hver enkelt ansatt er bevisst sin rolle, og hele tiden jobber for at barna har en best mulig hverdag og tilrettelegger for helsefremmende opplevelser.

Alle ansatte har som rollemodeller et særlig ansvar for å etterleve og formidle barnehagens verdigrunnlag. Dette innebærer at ansatte må være kompetente, tilstedeværende og varme voksne som tar barnas perspektiv.

Tegn på god praksis i barnehagen:

- Inspirerende i leken: Vi er aktive ansatte som veileder og støtter barna i lek og samspill.
- Deltakende: Vi er gode lekekamerater, og tør å ta en rolle i barns opplevelsesverden.
- Tilstedeværende: Vi er ansatte som er til stede og ser barnet som et unikt individ som er en del av fellesskapet. Vi støtter barna i leken og viser ulike måter for å komme inn og ut av leken.
- Lydhøre: Vi fanger opp, anerkjenner og følger opp barnas behov, interesser og handlinger.
- Tydelig og grensesettende: Vi som ansatte er forutsigbare og har fokus på

trygghet og trivsel. Vi er oppmerksomme på relasjoner som dannes i leken og veileder barna i konfliktløsning og ut av uheldige samspillsmønstre.

- Observante og reflekterte: Vi som ansatte er bevisste rollemodeller for barna og reflekterer jevnlig over barnesamtaler, praksisfortellinger og observasjoner.

Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette

RP. s.11

Veileder til Rammepplanen «Barns trivsel – voksnes ansvar», peker på hvordan et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø vil bidra til å hindre at uheldige atferdsmønstre vil utvikle og feste seg over tid. En barnehage som arbeider for et godt psykososialt barnehagemiljø, arbeider samtidig forebyggende mot krenkelser og mobbing.

Vår praksis i møte med barn og foreldre:

Trygghetssirkelen

Vi bruker trygghetssirkelen (Circle of security) aktivt i hverdagen for bevisstgjøring av spill mellom barn og voksne. Trygghetssirkelen danner utgangspunkt for omsorg i barnehagen og med dette som basis øker vi vår bevissthet og kompetanse i å skape trygghet, vise godhet, regulere barnas følelser og hjelpe til i lek og vennskap. Barna skal oppleve sensitive og varme ansatte rundt seg i vår barnehage, som støtter barns utforskning og læring og som samtidig skaper godhet og trygghet.

Aurskog – Høland modellen

Dette er en forpliktende tilnæringsmåte for ansatte i Aurskog-Høland kommune i møte med foreldre og deres barn. Det overordnede formålet med modellen er å bidra til å fange opp risikoutsatte barn så tidlig som mulig, gi barna en trygg oppvekst og gi foreldrene en positiv opplevelse i møte med kommunen

Inkluderende barnehagemiljø

Personalets kunnskap og forståelse om barns utvikling er en viktig suksessfaktor i arbeidet for å forebygge krenkelser. For å øke personalets kompetanse i forhold til barn og krenkelser deltok Aurskog-Høland kommunes barnehager på nettstudiet Inkluderende barnehagemiljø i 2019-2021.

Mål for Aurskog-Høland kommune:

I vår barnehage arbeider alle ansatte kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø, ved å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser.

Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak helt til barna opplever at de har et trygt og inkluderende miljø.

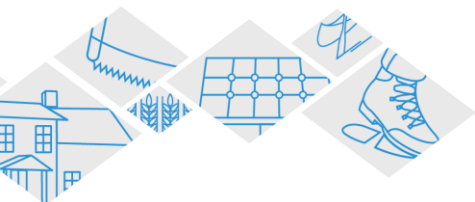
Forebygging av krenkelser

Sosial kompetanse

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver sier at sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.

Begrepsforklaringer:

- **Selvfølelse:** å oppleve egenverd, akseptere seg selv, kjenne seg akseptert, oppleve indre styrke og ha en positiv holdning til seg selv.
- **Empati:** å ha forståelse for andres perspektiver, tanker og følelser, kunne leve seg inn i andres situasjon, vise medfølelse og ta hensyn og kunne tolke og forstå følelsesuttrykk.

- **Prososial atferd:** å ha positive, sosiale holdninger og å kunne utføre handlinger som å oppmuntre, bry seg om, vise omsorg, hjelpe til og dele med andre.
- **Selvhevdelse:** å kunne hevde seg selv og egne meninger på en god måte, våge å stå imot gruppepress, ta initiativ og bli med på lek og samtaler som allerede er i gang, delta uoppfordret og invitere andre.
- **Selvkroll:** å kunne tilpasse seg ulike situasjoner, håndtere konflikter og utsette egne behov og ønsker i situasjoner som krever turtaking, kompromisser og felles avgjørelser.

Den viktige leken

Leken er barnets viktigste aktivitet, og i leken lærer barnet uendelig mye om seg selv og om andre. «Leken skal ha en sentral plass i barnehagen, og lekens egenverdi skal anerkjennes. Barnehagen skal gi gode vilkår for lek, vennskap og barnas egen kultur.» (Rammeplan s. 20.)

Tegn på god praksis i barnehagen:

- Vi som ansatte bruker rommet som den tredje pedagog til å inspirere til ulike typer lek.
- Vi jobber for å fremme et inkluderende lekemiljø der alle barn får oppleve glede og mestring i lek.
- Vi møter barna der de er, og støtter leken.
- Vi er tilstedeværende og deltar aktivt i lek sammen med barna.
- Vi observerer, støtter, verner og deltar for å videreutvikle leken på barnas premisser.
- Vi organiserer rom og tid med tilstedeværende ansatte.
- Vi som ansatte er støttende og deltagende i leken ute og inne.
- Vi gir felles erfaringer som grunnlag for leken.

Vi er den trygge basen som oppmuntrer og deler glede i utforskningen, og er samtidig den trygge havnen som barna kan vende tilbake til når de har behov for nærhet og trøst

- Vi er den trygge basen som oppmuntrer og deler glede i utforskningen, og er samtidig den trygge havnen som barna kan vende tilbake til når de har behov for nærhet og trøst.

Foreldresamarbeid og foreldrenes ansvar

«Barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med foreldrene» (Rammeplan s.29 og Barnehageloven §1 og §4). For barnehagen er de daglige samtaler med foreldre i hente- og leveringssituasjon en viktig arena for samarbeid med foreldrene. Det er også en viktig kilde for foreldre for å få informasjon om barnets barnehagehverdag. Barnehagen tilbyr minst 2 samtaler i

året, og oftere dersom barnehagen eller foreldrene har behov for dette. I foreldresamtaler får man mulighet til å utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer og læring mer uforstyrret.

Barnehagen har foreldreråd som består av alle foreldre, og et samarbeidsutvalg med medlemmer valgt av foreldrerådet, representanter valgt av ansatte og representant for eier.

«Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldrene skal bli forelagt saker som er viktige for foreldrenes forhold til barnehagen»

(Rammeplan s 30).

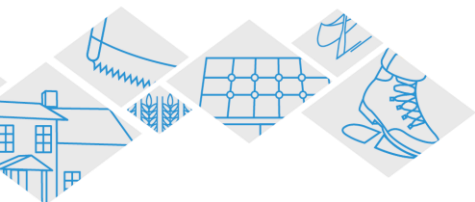
«Samarbeidsutvalget skal være et rådgivende, kontaktskapende og samlende organ. Samarbeidsutvalget skal bli forelagt saker som er viktige for barnehagens innhold og virksomhet, og for forholdet til foreldrene» (Rammeplan s. 30).

Månedsbrev/månedspan og årsplan er viktige kilder til informasjon for foreldre.

Foreldre og ansatte har mulighet til kontakt ved SMS/telefon/e-post eller gjennom IST. Dersom det oppstår noe i løpet av barnehagedagen som ansatte har behov for å drøfte med foreldre tar barnehagen kontakt før henting. Foreldre har også denne muligheten ved å kontakte barnehagen.

Vi tror på viktigheten av samarbeid mellom hjemmet og barnehagen. Foreldrene er barnas viktigste rollemodeller og det er viktig å skape forståelse for det. Det er derfor vi vektlegger disse punktene i samarbeidet:

- Aktivt samarbeid med foreldre med holdninger og verdier som tema
- At foreldre møter på foreldremøter, i foreldresamtaler og andre treffpunkter.
- Foreldre skal involveres i arbeidet med relasjoner og samspill i barnehagen gjennom foreldremøter med «inkluderende psykososialt barnehagemiljø» som tema. Dette skal gjennomføres på foreldremøter for nye foreldre og på høstens møte
- Foreldre er lydhøre for barnehagens arbeid mot mobbing og krenkelser.
- Foreldre tar både tilbakemeldinger fra barn og barnehage på alvor.
- Foreldre skal være rollemodeller overfor alle barna (omtale alle på en inkluderende måte).
- Foreldre skal inkludere alle barn i barnehagen.

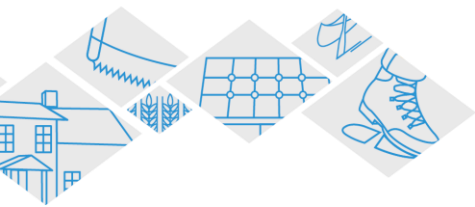

Rutiner for forebygging og avdekking av krenkelser

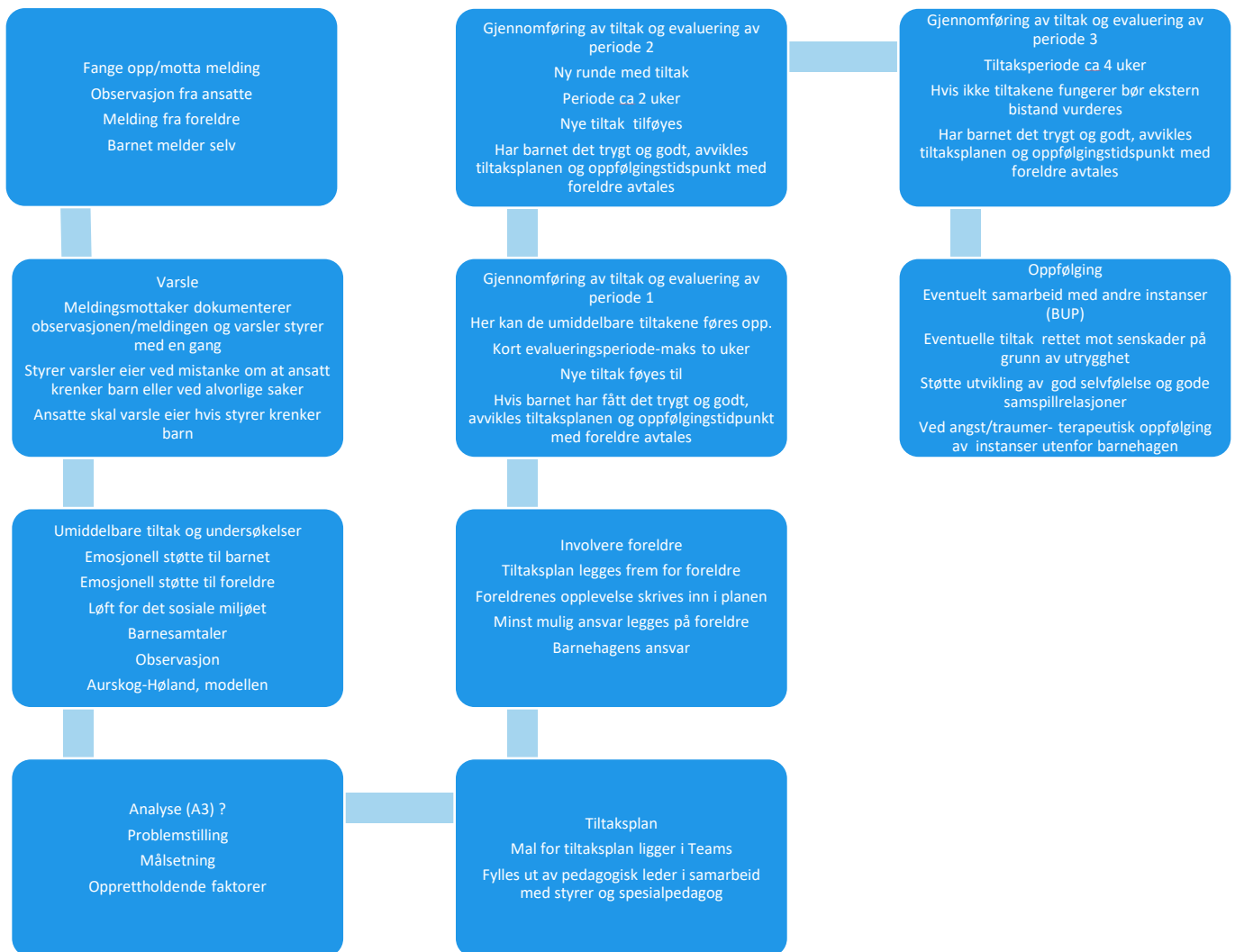
	Hva	Når	Ansvar	kommentarer
1	Gjennomgang av planen med hele personalet	Årlig	Styrer	Er tilgjengelig for ansatte i QM365.
2	Nye foreldre informeres om planen	Årlig	Styrer	Barnehagens nettside.
	Planen gjennomgås i SU	Årlig		Planen sendes ut i forkant
3	Refleksjon rundt: Inkluderende barnehagemiljø	Personalmøter Avdelingsmøter Planleggingsdager	Pedagogisk leder Styrer	
4	Alle ansatte skal bruke trygghetssirkelen (COS) i praksis	Kontinuerlig	Styrer og spesialpedagog	Regelmessig oppfriskningskurs.
5	Informasjon om planen/flytskjema til alle nytilsatte og vikarer	Ved ansettelse	Styrer	
6	Vurdering av barnas psykososiale miljø, og vurdering av foreldresamtaler og trivselssamtaler	Kontinuerlig	Pedagogisk leder og styrer	Pedagogisk dokumentasjon, fokus på månedsbrev f. eks inkludering
7	Foreldresamtaler med fokus på barns trivsel og inkludering	Årlig	Pedagogisk leder	

8	Evaluering og eventuell revidering av plan	Årlig	Virksomhetsleder møte (styrermøte)	Enhetsleder barnehage
9	Personalet er aktive i barns lek for å støtte og veilede i utvikling av barnas grunnleggende ferdigheter som språk, venneferdigheter, sosial kompetanse og lekekompetanse	Kontinuerlig	Hele personalet	Se Rammeplan, Årsplan
10	Personalet deltar på relevante kurs som omhandler lek, vennskap og barns psykososiale miljø	Når det tilbys og ved behov		Bruke egen kompetanse på foreldremøte Personalmøter Planleggingsdager

5. Rutiner for håndtering av krenkelsler. Barn-barn, ansatt-barn

6. Tiltaksplan for barnehagemiljøsak

Barn:

Barnehage:

Dato:

Hva skal denne planen løse?

[Barnets navn] har rett til et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse og trivsel. [Barnehagens navn] har [dato] fått vite av [hvem]/har funnet ut ved hjelp av [hvordan] at [barnets navn] ikke har det trygt og godt i barnehagen fordi [skriv hva som er utfordringen basert på barnets subjektive oppfatning].

Hva mener barnet?

Hva mener foreldrene?

Hvilke tiltak har barnehagen planlagt og når skal tiltakene gjennomføres?

[Barnehagens navn] setter inn disse tiltakene:	Ansvarlig:*	Periode 1 [dato fra og til]	Periode 2 [dato fra og til]	Periode 3 [dato fra og til]
1)				
2)				
3)				
4)				
5)				
6)				
7)				

*(Det er alltid barnehagen som er ansvarlig for at tiltak gjennomføres. Her skriver dere hvem i barnehagen som er ansvarlige for at hvert enkelt tiltak gjennomføres. Hvis dere har avtalt med noen som ikke er ansatt i barnehagen at de skal gjennomføre tiltaket, skal det også fremgå. Dere bør være forsiktige med å legge ansvaret på barnet eller foreldrene i tiltaksplanen, som bør fokusere på hva barnehagen skal gjøre for at barnet skal få det trygt og godt i barnehagen.)

Når skal tiltakene evalueres?

Barnehagen skal evaluere tiltakene første gang innen to uker (dato).

Barnehagen skal evaluere tiltakene andre gang to uker senere (dato).

Barnehagen skal evaluere tiltakene tredje gang, fire uker senere (dato).